

POSTANOWIENIE

23 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Adam Doliwa

na posiedzeniu niejawnym 23 czerwca 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa E.W. i M.W.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
z 16 kwietnia 2025 r., I ACa 2440/23,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od pozwanej na rzecz każdego z powodów po 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia pozwanej do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

(P.H.)

UZASADNIENIE

Strona pozwana, Bank spółka akcyjna w W., wywiodła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 16 kwietnia 2025 r., wydanego w sprawie z powództwa E.W. i M.W. o zapłatę.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania, bank przedstawił szereg zagadnień prawnych, związanych z wykładnią postanowień umowy kredytu hipotecznego przeliczanego na franki szwajcarskie. Wskazał również na potrzebę wykładni przepisów, w oparciu o które sformułował szczegółowe zagadnienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Choć wymagania stawiane istotnemu zagadnieniu prawnemu i potrzebie dokonania wykładni przepisów prawa jako przyczynom przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie są tożsame, to w obu przypadkach musi występować przymiot nowości. Problem prawny przedstawiony do rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy nie może być już rozwiązany w orzecznictwie (zob. np. postanowienia SN: z 23 kwietnia 2025 r., I CSK 1920/24; z 28 marca 2025 r., I CSK 725/24; z 6 marca 2025 r., I CSK 3018/24; z 29 października 2024 r., I CSK 4297/23; z 21 sierpnia 2024 r., I CSK 1927/24; z 15 września 2023 r., I CSK 4360/22; z 29 sierpnia 2023 r., I CSK 4599/22; z 15 września 2023 r., I CSK 4360/22; z 18 sierpnia 2023 r., I CSK 4091/22).

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno przede wszystkim być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08). Konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla

merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (zob. m.in. postanowienia SN: z 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07, i z 9 lutego 2011 r., III SK 41/10).

W przypadku przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania może uzasadniać rozbieżność występująca w orzecznictwie Sądu Najwyższego lub sądów powszechnych. Jednakże jeśli skarżący dąży do zakwestionowania ustalonej już linii orzeczniczej, to powinien przedstawić istotne argumenty, ze względu na które zmiana stanowiska Sądu Najwyższego wydaje się zasadna (zob. np. postanowienia SN: z 21 sierpnia 2024 r., I CSK 1927/24; z 13 sierpnia 2024 r., I CSK 1623/24; z 16 listopada 2023 r., I CSK 3453/23; z 20 października 2023 r., I CSK 1658/23; z 14 czerwca 2023 r., I CSK 1105/23).

Skarżąca przedstawiła szereg wątpliwości natury prawnej odnoszących się do następstw stwierdzenia abuzywności niektórych postanowień umów kredytu zabezpieczonego hipoteką, w których wszystkie lub wybrane świadczenia stron były wyrażone w walucie obcej lub do tej waluty przeliczane. Kwestie te jednak doczekały się już licznych wypowiedzi nie tylko Sądu Najwyższego, ale też Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Aktualnie zatem nie budzi wątpliwości, że choć umowa kredytu przewidująca tzw. spread walutowy mieści się w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowi jej możliwy wariant (art. 353¹ k.c. w zw. z art. 69 pr.bank.), to mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, który pozostawia bankowi jednostronną swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta, zaś klauzula, która nie zawiera jednoznacznej treści i przez to pozwala na pełną swobodę decyzyjną przedsiębiorcy w kwestii bardzo istotnej dla konsumenta, dotyczącej kosztów kredytu, jest klauzulą niedozwoloną (por. wyroki SN: z 24 czerwca 2022 r., II CSKP 10/22; z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22; z 18 kwietnia 2023 r., II CSKP 1511/22; z 15 października 2024 r., II CSKP 474/23; z 13 listopada 2024 r., II CSKP 854/24; z 9 stycznia 2025 r., II CSKP 30/23; z 16 maja 2025, II CSKP 201/23; z 28 lutego 2025 r., II CSKP 278/23).

Przed wszystkim jednak Sąd Najwyższy w uchwale składu całej Izby Cywilnej z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, OSNC 2024, nr 12, poz. 118, ugruntował dotychczasową linię orzeczniczą i przyjął że:

1. W razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów.

2. W razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

3. Jeżeli w wykonaniu umowy kredytu, która nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bank wypłacił kredytobiorcy całość lub część kwoty kredytu, a kredytobiorca dokonywał spłat kredytu, powstają samodzielne roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia na rzecz każdej ze stron.

4. Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bieg przedawnienia roszczenia banku o zwrot kwot wypłaconych z tytułu kredytu rozpoczyna się co do zasady od dnia następującego po dniu, w którym kredytobiorca zakwestionował względem banku związanie postanowieniami umowy.

5. Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, nie ma podstawy prawnej do żądania przez którąkolwiek ze stron odsetek lub innego wynagrodzenia z tytułu korzystania z jej środków pieniężnych w okresie od spełnienia nienależnego świadczenia do chwili popadnięcia w opóźnienie co do zwrotu tego świadczenia.

Należy wskazać, że odstąpienie od zasady prawnej przyjętej przez skład całej Izby Sądu Najwyższego jest zaś możliwe tylko przez wydanie kolejnej uchwały w analogicznym składzie (art. 88 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym).

W zakresie istotnej dla rozpoznawanej sprawy problematyki Sąd Najwyższy wypowiadał się już wielokrotnie i dokonał analizy art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 co do kwalifikacji postanowień dotyczących przeliczania franków szwajcarskich na złote przy wykorzystaniu kursu jednostronnie ustalanego przez bank, jak też co do zastąpienia nieuczciwych postanowień umownych przepisami prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym.

Sąd Najwyższy wyjaśnił, że konsekwencją stwierdzenia, że dane postanowienie umowne ma charakter niedozwolony w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. jest działająca ex lege sankcja bezskuteczności niedozwolonego postanowienia, połączona z przewidzianą w art. 385¹ § 2 k.c. zasadą związania stron umową w pozostałym zakresie (postanowienie SN z 17 lutego 2026 r., I CSK 3708/24).

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania zabrakło zatem istotnych kwestii prawnych, które nie zostały jeszcze rozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy.

Z tej przyczyny Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnął zaś na podstawie art. 98 w zw. z art. 99 k.p.c. § 10 ust. 4 pkt 2 i § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

(P.H.)

[SOP]